

Stefański, Jerzy

"Z dziejów budownictwa w Płocku.
Inwestorzy, projektanci, wykonawcy",
Włodzimierz Serafimowicz, Bogumił
Trębala, Płock 2008 : [recenzja]

Notatki Płockie 53/4(217), 51-52

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

w poszczególnych ośrodkach posiadać musi określone, specyficzne priorytety, ich funkcjonowanie przedstawił w siedmiu rozdziałach pracy. Przy czym zawsze tam, gdzie było to możliwe, starał się zwracać uwagę na pewne specyficzne cechy regionalizmu płockiego, wyróżniające go spośród innych ruchów społecznych w Polsce w okresie międzywojennym. Słusznie więc przedstawił tu funkcjonowanie różnych organizacji i działań regionalnych na tym terenie w okresie do I wojny światowej. Z tej tradycji bowiem rozwinął się tak prężny w okresie późniejszym, ruch regionalistyczny na terenie płockiego. Przy czym wielokrotnie to podkreślając, głównym według niego źródłem aktywności regionalizmu płockiego, było dążenie do ponownego uzyskania przez Płock statusu miasta wojewódzkiego, który to został utracony po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Te starania, co

wyraźnie zaznaczone zostało w pracy, spotęgowane były także pamięcią o dawnej świetności miasta i jego znaczącej roli jaką w skali kraju pełniło w przeszłości. Autor opierając się na zapisach źródłowych, przytacza tu wiele faktów funkcjonujących w pamięci historycznej Płocczan, będących przykładem tak żywej tam dumy lokalnej. Przy czym co należy tu podkreślić, nie poprzestaje on tylko na tym, ale poddaje je wszechstronnej weryfikacji. W oparciu o przedmiotowe opracowania przeprowadza krytykę funkcjonujących w świadomości społecznej pewnych wydarzeń historycznych, stanowiących w tym regionie jedno ze źródeł tak widocznej tam dumy lokalnej.

Książkę wydano przy udziale finansowym Miasta Płocka.

Włodzimierz Serafimowicz, Bogumił Trębala, Z dziejów budownictwa w Płocku. Inwestorzy, projektanci, wykonawcy. Wydawca: Naczelna Organizacja Techniczna, Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, Rada w Płocku. Płock 2008, ss. 512

Do rąk Czytelników trafia ciekawa i wartościowa książka autorstwa Włodzimierza Serafimowicza i Bogusława Trębali pt. „Z DZIEJÓW BUDOWNICTWA W PŁOCKU. INWESTORZY, PROJEKTANCI, WYKONAWCY.”, obejmująca w głównej mierze okres od 1945r. do 2007r. włącznie. Autorzy tej interesującej pozycji są znanymi inżynierami w środowisku płockim, postawili sobie ambitne zadanie zgromadzenia materiałów źródłowych i opracowania na ich podstawie dziejów płockiego budownictwa. Książka przybliżyła nam sylwetki osób, które w okresie po II wojnie światowej uczestniczyły aktywnie w realizacji płockiego budownictwa przemysłowego, mieszkaniowego, użyteczności publicznej, jak też sakralnego oraz remontów obiektów zabytkowych.

Dodatkowym walorem pracy Autorów jest także to, że powstała ona na podstawie materiałów będących w zbiorach m.in. TNP, NOT-u, referatów wygłoszonych na konferencjach naukowo-technicznych w kraju i zagranicą, ponadto publikacji prasowych, wspomnień i rozmów przeprowadzonych z uczestnikami procesów inwestycyjnych. Rozmówcami byli zarówno ci, którzy w przeszłości budowali Płock, jak również ci, którzy aktualnie pracują w firmach budowlanych i na co dzień realizują zadania z zakresu budownictwa. Wielu bohaterów z minionych lat już nie żyje, ale pamięć o nich trwa, czego przykładem jest prezentowana książka.

Prezentowana publikacja autorstwa Włodzimierza Serafimowicza (mgr inż. budownictwa lądowego, pracownika płockiej „Petrobudowy” w latach 1968-1985,

a następnie dyrektora Wojewódzkiej Dyrekcji Dróg Miejskich w Płocku) oraz Bogumiła Trębali (inż. regulacji rzek i budowy dróg wodnych, pracownika MZRiP w Płocku w latach 1964-1979, znawcy gospodarki wodno-ściekowej, działacza PTTK) jest niewątpliwie monografią dziejów budownictwa w Płocku po II wojnie światowej. Autorzy podzielili zawartość książki ze względu na przedmiot oraz omawiany okres. Pierwszy rozdział obejmuje budownictwo w ujęciu historycznym od czasów średniowiecza do 1939r. włącznie, następny dotyczy powstania i rozwoju budownictwa w okresie PRL i trzeci wreszcie – budownictwa w III RP. Oddzielnie potraktowane jest szkolnictwo budowlane w latach 1945-2007, a także różnego rodzaju stowarzyszenia, których powstanie i rozwój mają ścisły związek z procesami gospodarczymi zachodzącymi w mieście (m.in. NOT czy SIMP).

Wiele miejsca w prezentowanej pozycji zajmują stowarzyszenia promujące zabytki Płocka, w szczególności PTTK i Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, w którym aktywnie działa Ewa Jaszczak. Autorzy przypomnieli także liczący się udział Towarzystwa Naukowego Płockiego w zakresie rozwoju budownictwa i ochrony zabytków.

Czytelnik znajdzie w książce prawie cztery tysiące nazwisk osób (w tym wiele biogramów), które w latach 1945-2007 sprawowały różne funkcje i stanowiska w procesie budowania Płocka, a wśród nich: Kajetan Adamski, Kazimierz Badowski, Andrzej Bielicki, Ignacy Bładowski, Jan Brudnicki, Tadeusz Cieśliń-

ski, Stanisław Gontarek, Konrad Jaskóła, Czesław Korgul, Henryk Krupiński, Zbigniew Kruszewski, Jacek Kubissa, Marek Majzner, Jan Popielski, Antoni Rogucki, Władysław Wawak, Waclaw Wojciechowski i wielu, wielu innych.

Dziś, spacerując ulicami naszego miasta (opisanymi w wydany albumie przez red. Jana B. Nyckę pt. „Płock, ulicami tysiącletniego miasta”), gdzie niejednokrotnie teraźniejszość splata się z odległą historią pamiętającą kształtowanie się państwa polskiego – nie zdajemy sobie sprawy, że wielu unikalnym zabytkom architektonicznym w tym obiekcie sakralnym czy budynkom użyteczności publicznej został nadany nowy blask i piękno przez pracowników firm, spółek czy przedsiębiorstw budowlanych. Gdyby nie ich praca i zaangażowanie – wiele z tych zabytków uległoby bezpowrotnemu zniszczeniu. Przykładami takiego pozytywnego działania mającego na celu ocalenie od zniszczenia mogą być: remont wykonany na Starym Rynku wraz z ratuszem, gdzie na wieży zegarowej odbywa się scena pasowania Bolesława III Krzywoustego na rycerza; remont i adaptacja ocalałych spichlerzy na skarpie wiślanej na pomieszczenia dla Oddziału Etnograficznego Muzeum Mazowieckiego i archiwum państwowego; przystosowanie i uporządkowanie cmentarza ewangelickiego do wykonywania pochówków oraz uruchomienie kaplicy cmentarnej; generalny remont wraz z adaptacją secesyjnej kamienicy Górnickich przy ulicy Tumskiej nr 8 na siedzibę Muzeum Mazowieckiego; rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych Liceum im. Wł. Jagiełły i Liceum im. St. Małachowskiego; przebudowa pałacyku Anny i Ludwika Flatau na pałac ślubów z zachowaniem oryginalnej stolarki i innych elementów architektonicznych; przeprowadzenie remontu zabytkowego domu Broniewskiego przy ul. Kościuszki i urządzenie w nim Izby Pamięci poświęconej poecie i wiele innych.

Ponadto Autorzy w sposób oryginalny i ciekawy zwracają uwagę Czytelnika na niektóre mniej znane budowle zabytkowe np. na dwustuletni kanał burzowy strumienia Dunajek pod ul. Mostową.

Szeroko została zaprezentowana płocka „Petrobudowa”, która zrealizowała wiele obiektów przemysłowych, a wśród nich Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne, Fabrykę Maszyn Żniwnych, Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego „Cotex”, Zakłady Stolarki Budowlanej „Stolbud” i wiele innych o kluczowym znaczeniu dla miasta, regionu i kraju.

Prezentowana monografia stała się ważną pozycją w historii gospodarczej miasta i regionu, gdyż Czy-

Włodzimierz SERAFIMOWICZ Bogumił TRĘBALA

Z DZIEJÓW BUDOWNICTWA W PŁOCKU

telnik znajdzie w niej wiele mało znanych informacji o tym, co działo się w Płocku w sferze budownictwa w ostatnich sześćdziesięciu latach.

Niezależnie od wymienionych walorów poznawczych, praca o budownictwie posiada drobne usterki, które nie mają wpływu na jej wartość popularno-naukową. Uważam, że Autorzy trochę po macoszemu potraktowali udział architektów i projektantów w procesie budowania Płocka. Być może, że drugie wydanie tej pozycji uwzględni mój skromny postulat. Druga uwaga dotyczy materiałów archiwalnych, zgromadzonych w płockich archiwach i bibliotekach, z których Autorzy skorzystali bardzo skromnie, a niewątpliwie jest to „kopalnia wiedzy”, z której należy koniecznie skorzystać, jeśli ma się zamiar wydać pracę o charakterze naukowym.

Niezależnie od tych drobnych uwag, książkę tę – z uwagi na jej wartość i walory – polecam wszystkim zainteresowanym dziejami i dniem dzisiejszym naszego miasta.

Jerzy Stefański